

Що робить педагогічну спадщину живою?

Василь Сухомлинський у просторі сучасної професійної освіти

Олександр Міхно

доктор педагогічних наук, директор Педагогічного музею України

Лист В. Сухомлинського до Б. Кобзаря від 5 липня 1967 р.

Шановний Борисе Степановичу!

Я випадково дізнався про те, що Ви працюєте над дисертацією з акцентом на тему про інтерналізацію знань. Це мене дуже цікавило, справа в тому, а моя робота про те, працюючи над темою "Виховна робота в школі інтерналізація". І ось нашір приєднання об'єктивних предметів, що робить на їхній. Кілька разів писав в темі Нагрудно-шкільного інструментарію, намагаючись за темою зробити свою дисертацію. Мені дуже цікаво, як Ви це робите, тому що з Вами я працюю, але робити багато часу, а з Вами працюючи робити. Тут треба звернути увагу, а найбільш важке - це те, що я сам в процесі до того, щоб темі цієї роботи на одну сторону з темою практичного, це дає деякі переваги в теоретичному плані.

Мені дуже цікаво, як Ви це робите, тому що з Вами я працюю, але робити багато часу, а з Вами працюючи робити. Тут треба звернути увагу, а найбільш важке - це те, що я сам в процесі до того, щоб темі цієї роботи на одну сторону з темою практичного, це дає деякі переваги в теоретичному плані.

З повагою
Василь Сухомлинський

5/лп-67р.

«Вас може здивувати, чому саме я взявся за тему, не зв'язану безпосередньо з моєю практичною роботою. ... я саме й прагнув до того, щоб тема цієї роботи не була зв'язана з моєю практикою. Це дає деякі переваги в теоретичному плані».

Василь Сухомлинський, 1967

Борис Кобзар, 1960-ті

Збережена спадщина ≠ жива спадщина

Ми можемо...

- ▶ Зберегти книгу
- ▶ Оцифрувати
- ▶ Видати збірник
- ▶ Провести конференцію

Спадщина стає живою тоді, коли починає працювати в сучасному професійному мисленні.

ПОКАЗАТИ

ПОЧУТИ

ЗРОЗУМІТИ

ЗАПИТАТИ

Шлях, який проходить музейний предмет, перш ніж стати професійним ресурсом

ПОКАЗАТИ: «Творчий спадок В. Сухомлинського у фондах ПМУ»

**ТВОРЧИЙ СПАДОК ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО
У ФОНДАХ ПЕДАГОГІЧНОГО МУЗЕЮ УКРАЇНИ**

<https://pmu.in.ua/news/tvorchij-spadok-vasilija-suhomlinskogo-u-fondah-pedagogichnogo-muzeju-ukraini/>

Ми відкриваємо те, що зберігаємо.

Людина зустрічається не з тим, що хтось сказав про В. Сухомлинського — вона бачить саме джерело.

Велика різниця між:

«Сухомлинський писав...»

і

«Ось текст. Коли він з'явився? Для кого? Про що?»

Підручник уже розповідає, як треба розуміти історію.

Музей може спочатку показати:

ось джерело — а тепер поставте до нього своє запитання.

Це і є перший крок до професійного мислення.

ПОЧУТИ: «Сухомлинський серед зірок»

Казки Василя Сухомлинського у виконанні Марини Мажули

POSTED ON 12.06.2023 BY ADMIN

Сьогодні почуємо з вами голос чотирикратної чемпіонки світу, трикратної чемпіонки Європи, срібної призерки Паралімпійських ігор у Токіо, Заслуженого майстра спорту України Марини Мажули.

Її голосом озвучено такі казки Василя Сухомлинського:

- День у лузі.
- Дерево для невідомого друга.
- Куди летять ластівки.
- Оса стукає у вікно.
- Промінь і холодинка.

<https://pmu.in.ua/fonds/kazky-vasylya-suxomlynskoho-u-vykonanni-maryny-mazhuly/>

Прослухати

Фото Марини взяте з її сторінки у фейсбуці

Текст починає звучати.

Казки й оповідання Сухомлинського озвучують українські спортсмени, зокрема паралімпійці — для людей із порушеннями зору.

Принцип: *ми не змінюємо твір — ми змінюємо спосіб зустрічі з ним.*

Спадщина стає доступнішою не через спрощення, а через зміну каналу комунікації.

Чи повинна людина пристосовуватися до спадщини?

Чи, можливо, наша професійна відповідальність — шукати форму, яка дозволить спадщині «зустрітися» з різними людьми?

**Якщо ми хочемо, щоб спадщина жила —
вона повинна мати можливість бути “почутою”.**

ЗРОЗУМІТИ: Книга має біографію

Обкладинки видань «Людина неповторна» (Київ, 1962),
«Серце віддаю дітям» (Берлін, 1968),

Книга теж має біографію:

- ▶ дата
- ▶ місце
- ▶ видавець
- ▶ мова
- ▶ свій історичний момент
- ▶ свої читачі
- ▶ свій шлях до нас

Ця інформація дозволяє побачити відомий текст зовсім по-новому.

«Серце віддаю дітям». Берлін, 1968

<https://www.youtube.com/watch?v=Km4K5xVOIYc>

Чому Берлін?

Чому німецькою?

Яким був шлях тексту до іншого читача?

Що означав цей факт для поширення педагогічних ідей
Сухомлинського?

Одна бібліографічна позиція → історія.

Музейний предмет → привід для дослідження.

«Людина — неповторна». Київ, 1962

<https://www.youtube.com/watch?v=x6RMNkOR3zQ>

Що означало говорити про неповторність людини в педагогічному дискурсі початку 1960-х?

Що в цьому тексті пов'язане зі своїм часом?

Що звучить актуально сьогодні?

Що сучасний педагог прочитав би вже інакше?

Жива спадщина — це не обов'язково та, з якою ми в усьому погоджуємося.

Вона дозволяє поставити власне запитання.

ПОКАЗАТИ

→ Віртуальна виставка — джерело

ПОЧУТИ

→ «Сухомлинський серед зірок» — канал комунікації

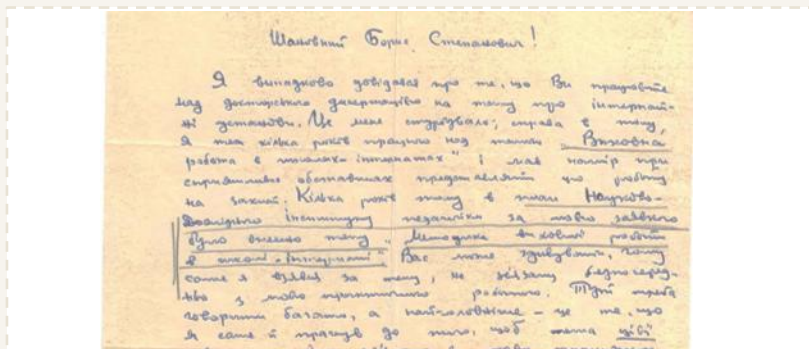
ЗРОЗУМІТИ

→ Відео про видання — контекст

ЗАПИТАТИ

→ Власне питання педагога

Повернення до листа

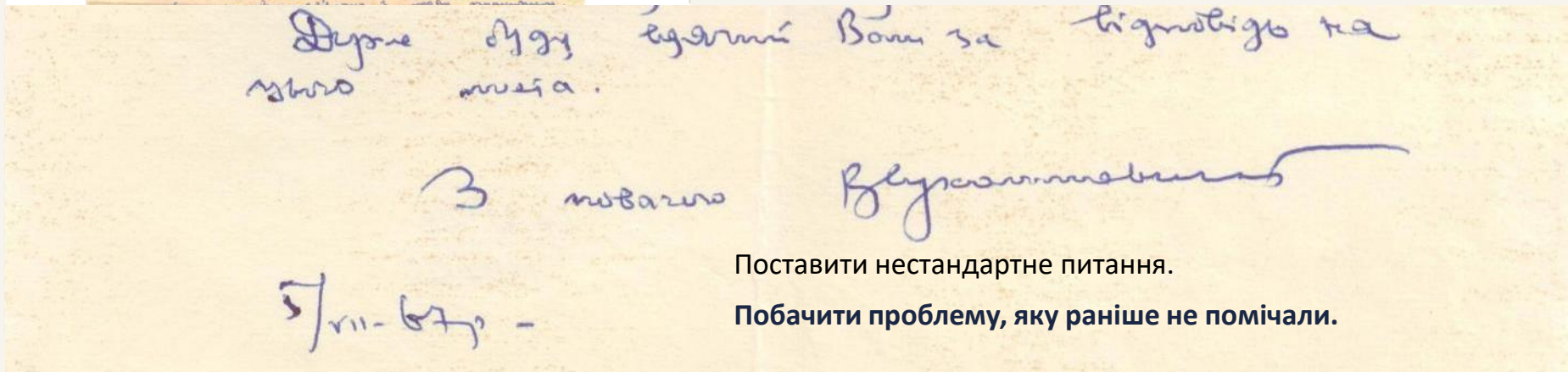

Педагогічна спадщина не повинна весь час бути

«підтвердженням» того, що ми вже знаємо.

Її цінність саме в тому, що вона виводить нас за межі звичного.

Змушує подивитися на власну практику збоку.

Поставити нестандартне питання.

Побачити проблему, яку раніше не помічали.

Що робить педагогічну спадщину живою?

*Музейний предмет оживає не тоді, коли ми про нього розповідаємо,
а тоді, коли він знову породжує запитання.*

*А педагогічна спадщина В.Сухомлинського залишається живою доти, доки сучасний
педагог може звернутися до неї — не по готову цитату, а по привід думати.*

Дякую за увагу